

Trends in International Migration: SOPEMI - 2004 Edition

Summary in Finnish

Kansainvälisen muuttoliikkeen trendejä: SOPEMI - vuoden 2004 painos

Suomenkielinen yhteenveto

YLEINEN JOHDANTO

John P. Martin

Työllisyys-, työvoima ja sosiaaliasioiden johtaja

Kansainvälisen muuttoliikkeen tärkeys on kasvanut, mutta ilmiöstä saatavilla olevat tiedot ovat osittaisia ja epätäydellisiä.

Vaikka kansainvälisen muuttoliikkeen tärkeys on kasvanut väestön ikääntyessä ja talouden globalisoituessa, muuttoliiketilastot ovat kuitenkin edelleen osittaisia ja epätäydellisiä. Tähän on monia syitä. Syitä ovat esimerkiksi tilastotietojen keruun jähmeys (väestörekistereistä tai väestölaskennoista, asumis- ja työluvista tai kotitaloustutkimuksista kohdemaan mukaan), eri maiden lupakäytäntöjen eroista ja erilaisista suhtautumistavoista siirtolaisuuteen (pysyvä tai tilapäinen maahanmuutto, kohdemaahan sopeutumisen helppous, onko statuksen muuttaminen mahdollista oleskelun aikana jne.).

OECD on juuri laatinut uuden tietokannan tämän ongelman ratkaisemiseksi...

Tarkemmalla ja paremmin ajan tasalla olevilla tilastotiedoilla voidaan kehittää maahanmuuttoa ja integroitumista geopoliittisesti, demografisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti realistisella tavalla. Tarkkojen tutkimusten, etenkin kyselytutkimusten, ja kansainvälisten siirtolaisuutta koskevien tietojen vertailtavuuden parantaminen ovat merkittäviä haasteita. Tässä suhteessa vuoden 2004 vuosittainen OECD-raportti *Kansainvälisen muuttoliikkeen trendejä* tarjoaa uusia tietoja siirtolaisuudesta ja mahdollistaa siirtolaisuuteen liittyvien haasteiden paremman tutkimisen.

... Tärkeimpänä osa-alueena ovat vierasperäistä syntyperää olevat asuinmaittain ja synnyinmaittain.

Tärkeimmät siirtolaisia vastaanottavat OECD-maat (Australia, Kanada, Yhdysvallat ja Uusi-Seelanti) julkaisevat tilastotietoja maahanmuuttajista (ulkomaalaissyntyisistä), kun taas eurooppalaiset ja aasialaiset OECD-maat käyttävät ulkomaalaisen käsitettä (kansallisuuteen perustuva kriteeri). Tämä ero kertoo niistä vaikeuksista, joita siirtolaisuustilastojen harmonisoinnissa on. Ensimmäistä kertaa *Kansainvälisen muuttoliikkeen trendit* -raportissa keskitytään ulkomailla syntyneisiin henkilöihin ja esitetään vertailukelpoisia tilastotietoja asuin- ja synnyinmaan osalta 29 OECD-jäsenmaan kohdalla. Näiden tietojen avulla eri OECD-maiden siirtolaispopulaatioita voidaan verrata luotettavasti ja arvioida OECD-maiden sisään- ja ulosmuuttoa menneinä vuosikymmeninä.

Myös muista siirtolaisuustilastoihin liittyvistä asioista keskustellaan.

Vaikeimmin ratkaistavissa olevat vertailtavuusongelmat liittyvät väestövirtausten tilastotietoihin ja tiettyjä maahanmuuttajapopulaatioita koskeviin kysymyksiin. Tällaisia populaatioita ovat turvapaikanhakijat, opiskelijat ja dokumentoimattomat maahanmuuttajat. Näitä kysymyksiä käsitellään tämän raportin ensimmäisessä osassa. Yleisenä teimana on siirtolaisuuden tilastotietojen mittaus ja tämän esittämä haaste. Seuraavia kysymyksiä käsitellään: *i)* Kuinka siirtolaisvirtaukset mitataan? *ii)* Ovatko turvapaikanhakijat itse asiassa siirtolaisia? *iii)* Kuinka siirtolaispopulaatio mitataan? *iv)* Kuinka nettomaahanmuutto mitataan? *v)* Onko asianmukaista verrata ulkomaalaisten työttömyysastetta omien kansalaisten työttömyysasteeseen? *vi)* Kuinka paljon laittomia siirtolaisia on? *vii)* Kuinka moni ulkomaalainen hakee kansalaisuutta? Näiden tietojen avulla voimme laatia tapoja kuvata ja analysoida siirtolaisuutta ja tunnistaa siirtolaisuuteen liittyviä tutkimusalueita.

Tässä erikoisluvussa on ensimmäistä kertaa arvio maahanmuuttajien määrästä alkuperämaittain ja koulutustasoittain.

Erikoisluvussa "Counting immigrants and expatriates in OECD member countries: a new perspective" arvioidaan maastamuuttaneiden määrät alkuperämaittain (jäsenmaat ja muut maat). Luvun avulla voimme ymmärtää paremmin korkeasti koulutettujen työntekijöiden kansainvälisen liikkuvuuden käsitteen ja sen vaikutuksen lähtömaahan. Usein käytetty termi on "aivovuoto". Analyysin tuloksena voidaan todeta, että *i*) Euroopan OECD-maissa prosenttiosuus ulkomailla syntyneistä on merkittävästi korkeampi kuin näissä maissa asuvien ulkomaalaisten prosenttiosuus (Saksa, Ruotsi ja Itävalta); *ii*) kansainvälinen siirtolaisuus on yleisempää korkeammin koulutettujen työntekijöiden kohdalla; *iii*) useimmissa OECD-maissa kolmannen asteen koulutuksen saaneiden maahanmuuttajien määrä ylittää saman koulutustason maastamuuttajien määrän ja *iv*) muista kuin jäsenmaista pienet ja alikehittyneet maat etenkin Afrikassa ja Karibian alueella kärsivät eniten korkeasti koulutettujen työntekijöiden liikkuvuudesta.

Raportissa korostetaan myös viimeaikaista trendiä siirtolaisuusvirtojen tasaantumisesta...

Kuten jokaisena vuonna, tässä raportissa analysoidaan siirtolaisuusliikkeitä ja siirtolaisuuspolitiikkaa. Monen vuoden kasvun jälkeen siirtolaisuus OECD-jäsenmaihin on alkanut tasaantua vuosina 2002-2003. Turvapaikanhakijoiden virtaus esimerkiksi Isoon-Britanniaan tai Alankomaihin on hidastanut merkittävästi. Sama koskee myös perheitä yhdistävää siirtolaisuutta tietyissä OECD-maissa (esim. Tanskassa). Toisaalta työsiirtolaisuus, etenkin korkeasti koulutettujen työntekijöiden kohdalla, selittää suuremman osan ihmisten kansainvälisestä liikkuvuudesta. Ulkomaalaisten opiskelijoiden tulo esimerkiksi Australiaan ja Ranskaan ja kausityöntekijöiden tulo etenkin Saksaan on osa samaa kehitystä.

... Kiinalaisten ja venäläisten tärkeys viimeaikaisissa väestövirtauksissa.

Siirtolaisuus lähimaista ja siirtolaisuus perinteisten historiallisten sidosten kautta maiden välillä on merkittävintä. Raportissa korostetaan myös tiettyjen kansallisuuksien tärkeyttä. Raportissa analysoidaan etenkin viimeaikaista maahanmuuttajien virtausta Kiinasta ja Venäjältä. Yleiskatsauksen täydentää neljän alueen analyysi: *i*) Keski- ja Itä-Euroopan maat EU-jäsenyyden suhteen, *ii*) Itä- ja Kaakkois-Afrikka, *iii*) Etelä-Amerikka ja *iv*) Saharan eteläpuolinen Afrikka.

Ulkomaalaisten osuus työväestöstä kasvaa, mutta naisilla ja nuorilla on vaikeuksia integroitua työmarkkinoille...

OECD-maiden työmarkkinoiden analyysi osoittaa, että useimmissa jäsenmaissa ulkomaalaisten ja maahanmuuttajien osuus työvoimasta kasvaa edelleen. Viimeaikainen talouden notkahdus ei vaikuttanut tähän trendiin. Raportissa analysoidaan myös ulkomaalaisten osallistumisastetta ja tärkeimpiä siihen vaikuttavia tekijöitä. Analyysissä korostetaan maahanmuuttajien, etenkin naisten ja nuorten, vaikeutta integroitua täysin työmarkkinoihin sekä näiden vaikeuksien vakavuutta ja luonnetta.

... huolimatta keinoista, joilla tilannetta pyritään helpottamaan.

Tässä raportissa esitellään myös OECD-jäsenmaiden soveltamat tärkeimmät maahanmuuttopolitiikat. Monet maat ovat ryhtyneet uusiin toimiin, joilla pyritään auttamaan ulkomaalaisia ja maahanmuuttajia integroitumaan yhteiskuntaan. Keinot voidaan esittää kaavana "tiedot, kannusteet, rankaisukeinot". Jäsenmaiden keinovalikoimaan kuuluu maahanmuuttajien integraation aktiivinen tarkkailu (esim. Ranskassa ja Portugalissa), integrointiohjelmien uudistaminen uusien tulijoiden kohdalla (Alankomaat, Norja ja Kanada) ja keinot, joilla estetään syrjintä (katso etenkin Euroopan unionin uudet direktiivit). Jäsenmaiden kantana on myös, että kontrolloimalla paremmin maahanmuuttajien virtausta, laillisten maahanmuuttajien asemaa voidaan parantaa.

Raportissa on myös maakohtaisia huomautuksia, joissa kuvataan yksityiskohtaisesti viimeaikaiset kehitykset siirtolaisuudessa ja siirtolaisuutta koskevissa käytännöissä. Julkaisun lopussa olevassa tilastoliitteessä on tilastotietoja väestövirtauksista, maahanmuuttajien ja ulkomaalaisten määrästä ja naturalisaatiosta.

© OECD 2005

Tämä yhteenveto ei ole virallinen OECD-käännös.

Tämän yhteenvedon kopioiminen on sallittua sillä edellytyksellä, että OECD:n tekijänoikeudet ja alkuperäisen julkaisun nimi mainitaan.

Monikieliset yhteenvedot ovat käännettyjä otteita OECD:n julkaisuista, jotka on julkaistu alunperin englanniksi ja ranskaksi.

Julkaisuja on saatavilla maksutta OECD:n verkkokirjastossa osoitteessa www.oecd.org/bookshop/

Lisätietoja antaa: OECD Rights and Translation unit,
Public Affairs and Communications Directorate.

rights@oecd.org

Faksi: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Vieraile osaston verkkosivuilla osoitteessa www.oecd.org/rights/

